

WWW.PWC.SE

Ansvarsprövning 2016

*Översiktlig granskning av
kommunstyrelsen, nämnderna och
beredningarna*

Vilhelmina kommun

Anneth Nyquist

Juni 2017

PWC

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelse och facknämnder ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter.

Revisionsfråga och revisionskriterier

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Kan nämnden/styrelsen i rimlig grad verifiera att den utövat styrning och kontroll över tilldelat uppdrag?
- Är redovisat resultat för nämnden/styrelsen förenligt med fastställda mål?

Fokus riktas i första hand mot följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget. I tid avgränsas granskningen till verksamhetsåret 2015.

Metod

Analys av sammanträdesprotokoll 2016, budget 2016 och bokslut 2016.

2

Granskningsiakttagelser

Kommunstyrelsen

Fullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen kommer framför allt till uttryck i reglemente, budget- och strategiplan 2016-2018. Under 2016 har kommunstyrelsen genomfört 12 sammanträden, varav fyra omfattat 1-2 ärenden.

Granskningsiakttagelser

- **Verksamhet**
 - Av styrelsens protokoll framgår att styrelsen under året lämnat förslag till KF i flertal ärenden, bl.a. motioner, budget, planer och olika styrdokument.
 - Av årsredovisning framgår vilka verksamhetsmål som kommunstyrelsen har arbetat med under året.
 - Bedömning av målfyllnelse avseende övergripande mål saknas. Det framgår att det under året har pågått ett arbetet för att bryta ned målen i konkreta mål för nämnder och verksamheter och att föra in dem i det planeringsverktyg som anskaffats för att underlätta och effektivisera verksamhetsplaneringen.
 - I årsredovisningen ingår ingen uppföljning av målen. Av verksamhetsberättelsen framgår att målen till viss del följts upp på verksamhetsnivå och återfinns då i STRATSYS. Vi kan därför inte göra någon samlad bedömning av målfyllnelse beträffande kommunstyrelsen.
- **Ekonomi**
 - Helårsprognos i delårsboksutlet per augusti -3,7 Mnr.
 - Redovisar för år 2016 ett överskott med +8,4 Mnr.
 - Styrelsen beslutade 2016-01-26:
 - att en beskrivning av den ekonomiska redovisningen ska skickas ut som handling innan varje sammanträde med kommunstyrelsen.
 - att en redovisning sker av de åtgärder som vidtagits för att budgeten hålls.
 - att uppmåna nämnderna till följsamhet till den budget som antagits.
 - att uppdra till kommunchefen att upprätta plan för komponentavskrivning samt att i samband med upprättande av bokslut 2015 beakta de synpunkter som anges i revisorernas rapport.

Kommunstyrelsen forts

- Uppföljning av personalkostnader har gjorts per februari och mars. Ekonomisk redovisning har även gjorts per april och oktober men av beslutet framgår inte att någon uppföljning av personalkostnaderna har gjorts.
- Kommunstyrelsen beslutade 2016-04-18 att för 2016 endast upprätta delårsbokslut per 2016-08-31.
- Kommunstyrelsen beslutade 2016-05-24 utifrån en redovisning av nämndernas uppföljning att uppdra till socialnämnden och utbildningsnämnden att inkomma med förslag som redovisar hur nämnderna kan hålla sin budgetram samt att uppdra till kommunchefen att lägga förslag till åtgärder för att kommunstyrelsens budget kan hållas för 2016.
- 2016-09-27 beslutades att uppdra till kommunchefen vid vidta åtgärder för att minska kommunstyrelsens underskott, att uppdra till övriga nämnder att verka för ett positivt resultat för 2016 samt att ta ställning till balanskravsresultatet vid upprättande av årsbokslutet för 2016.
- 2016-11-22 får kommunstyrelsen information om förändrad prognos för 2016, med anledning av intäkter som inte fanns med i den helårsprognos som gjordes i samband med delårsrapporten.
- Utifrån synpunkter i revisionsrapport har kommunstyrelsen tagit fram riktlinjer för projektverksamhet.
- 2016-11-22 har kommunstyrelsen fått en rapport över pågående projekt

Redovisning av det tillfälliga bidraget avseende nyanlända

- Kommunfullmäktige beslutade 2015-12-01:
 - att det tillfälliga stödet (avseende flyktingverksamhet) på 12,4 Mkr ska användas 2016 och 2017.
 - att kommunstyrelsen får i uppdrag att besluta om hur medlen fördelas mellan de olika verksamheterna med inriktning att stärka upp integrationen i kommunen.
 - Kommunstyrelsen beslutade därefter 2016-01-26 att medlen ska användas enligt de riktlinjer som finns i kommunfullmäktiges beslut samt att redovisning av hur medlen har använts ska ske halvårsvis till kommunstyrelsen.
 - Kommunstyrelsen beslutar 2016-09-27 att uppmana kommunstyrelsens förvaltning och nämnderna till återhållsamhet inom dessa områden med anledning av kommunens prognosticerade resultat för 2016.
 - Beslutet strider mot god redovisningssed. Revisorerna har under året påtalat detta för ekonomienheten.
 - I delårsrapporten har hela bidraget intäktsförts på 2016.
 - I samband med ansvarsutövandeträff med kommunstyrelsen framkommer att det finns intentioner om att periodisera bidraget till 2017.
 - Kommunstyrelsen fattar beslut om att överföra återstående medel till 2017.
 - I den första årsredovisning som presenteras har det gjorts en uppbokning av kostnader som avser 2017 på 2016 för kommunstyrelsen och utbildningsnämnden. Detta innebär att kostnaderna blir för höga 2016 och för låga 2017.
- I den slutliga årsredovisningen har ovanstående korrigerats och intäkterna redovisas i sin helhet 2016.

Noteringar förda vid träff med kommunstyrelsens arbetsutskott 22 mars 2017

Osäkerhet gällande prognoser, rutiner för periodisering av intäkter och kostnader, främst intäkter från Migrationsverket.

Arbetsutskottet har begärt en analys av nämndernas utfall, hur mycket kan betraktas som engångskaraktär och hur mycket som utgör normalt flöde.

Hantering av medel från Migrationsverket i 2016 års bokslut. Diskussion om alternativa lösning för att redovisa enligt RKR.

Nedskrivningar har gjorts av anläggningar som inte finns kvar eller inte används.

Uppföljning av bolagen görs två gånger per år, muntligt.

Skogsvårdsplan finns, systematisk uppföljning görs.

Underhåll gator och vägar, En behovsanalys har genomförts som kostnadsberäknats och därefter har en prioriteringslista tagits fram. Åtgärder genomförs därefter utifrån tillgängliga medel och resurser.

En stor del av uppföljning inom kommunen sker via predisideträffar som inte dokumenteras. Arbetsformen är bra då man uppnår en samsyn och lagarbete, men det finns inget som kan styrka eventuella åtgärder eller uppdrag som har tillkommit vid dessa träffar.

Protokoll, önskvärt med mer likartad utformning av protokoll inom kommunen.

Personalpolitik, rekrytering. Flyktingströmmen har inneburit fler arbetstillfällen i Vilhelmina.

Utbildningsnämnden

Fullmäktiges uppdrag till utbildningsnämnden kommer framför allt till uttryck i reglemente och Budget- och strategiplan 2016-2018. Under 2016 har nämnden genomfört 6 sammanträden.

Granskningsakttagelser

- **Verksamhet**
- Av nämndens protokoll framgår att nämndens styrning främst har skett genom uppdrag till förvaltningen och förslag till andra politiska instanser. Överlag har nämnden fattat relativt få verkställande beslut för nämndens verksamheter.

- I Budget- och strategiplan 2016-2018 finns mål för nämndens verksamheter. I verksamhetsberättelse 2016 är det svårt att få någon uppfattning om måluppfyllelsen då flertalet av målen ska mätas 2018 eller att det saknas uppgifter för 2016. Tre av 10 mål uppfylls, ett mål uppfylls inte och i övrigt kan vi inte göra någon bedömning.

• Ekonomi

- Nämnden har fått ekonomiföljning per februari, april och augusti. Nämnden har noterat informationen av ekonomiföljningar, i april fick förvaltningschefen i uppdrag att inför delårsboksutet i augusti redovisa konsekvenserna av lönerörelsen. Vid delårsboksutet fick förvaltningschefen i uppdrag av arbetsutskottet att till nämnden återkomma med förslag på nödvändiga omfördelningar i budget och utfall. I november får nämnden information om att intäkter motsvarande 2,8 mnkr kommer att förbättra resultatet för 2016.

- Nämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att inkomma med förslag som visar hur nämnderna kan hålla sin budgetram vilket, på uppdrag från arbetsutskottet, har återrapporterats från förvaltningschef.
- Av protokollen framgår att olika förslag till besparingar har diskuterats, framförallt gäller detta åtgärder som avser budget 2018.
- Helårsprognos i delårsboksut +1,7 mnkr. För år 2016 redovisas ett positivt resultat motsvarande +11,6 mnkr.

Noteringar förda vid träff med utbildningsnämndens arbetsutskott 21 mars 2017

Fördelningsprinciper avseende medel från Migrationsverket. Fördelningen har ändrats och är en förklaring till att utbildningsnämnden redovisar bättre utfall för 2015 och 2016.

Vid prognoser görs egna uppföljningar, litat inte på rapporterna i ekonomisystemet.

2,8 mnkr har inkommit under hösten som inte var kända då helårsprognosen per augusti upprättades.

Barn i behov av särskilt stöd

Ser inga större hot om/när antalet nyanlända minskar. Kommunen har all verksamhet i egen regi. Kostnaderna måste minskas i de verksamheter som berörs.

Behov av ytterligare lokaler. Krävs investeringar motsvarande ca 30 mnkr.

Latikberg, byborna kommer antingen att ta över grundskolan eller förskolan.

Att rekrytera behöriga lärare är ett problem men under 2016 har man anställt 10-12 legitimerade lärare och det ser därför bra ut i nuläget. Men det finns stora behov framöver och det här hård konkurrens om lärarna = lönedrivande.

Viss intern utbildning av obehöriga lärare genomförs.

Kommunen har höjt resultatet vilket visar sig i jämförelser.

Man är aktiv i marknadsföringen av gymnasieskolan för att locka fler elever till Vilhelmina. Både egna elever och elever från andra kommuner har ökat i den preliminära intagningen för nästa läsår. Det är dock svårt att beräkna antalet elever från år till år inom gymnasieskolan.

Socialnämnden

Fullmäktiges uppdrag till socialnämnden kommer framför allt till uttryck i reglemente samt budget- och strategiplan 2016-2018. Under 2016 har nämnden genomfört 7 sammanträden.

Granskningsiakttagelser

• Verksamhet

- Granskning av nämndens protokoll visar att nämndens styrning har kommit till uttryck genom bl.a. utredning angående trygghetsboende, översyn myndighetsutövande inom individ- och familjeomsorgen samt inom handläggarenheten. revidering av socialnämndens ledningsorganisation, införande av kompetenstrappa inom individ- och familjeomsorgen.
- Nämnden har i fullmäktiges budget- och strategiplan 2016-2018 mål för verksamheten. I årsredovisning redovisas nämndens verksamhetsmål. Måluppfyllelse bedöms i: 2 av 7 mål, ej måluppfyllelse: 3 av 7. Vi kan konstatera att vid redovisningens upprättande saknas uppgifter som möjliggör för nämnden att bedöma måluppfyllelse för 2 av nämndens mål. Vår bedömning är att nämnden når svag måluppfyllelse.
- I övrigt noteras att nämnden har följt upp internkontrollplan och delgivit denna till kommunstyrelsen.

• Ekonomi

- Granskningen av nämndens protokoll visar att nämnden fått regelbunden ekonomisk uppföljning. Mars, april, augusti, oktober och november.
- I maj får nämnden en redovisning av utfallet för personalkostnader jan-april. Nämnden noterar informationen och beslutar att uppdra till förvaltningen att vid nämndssammanträden i juni redovisa effekterna av träffade avtal och lämnade lönervisionsutrymmen samt att konsekvensbeskrivna en finansiering av löneökningarna inom ram för angiven budget. I samband med behandling av delårsrapport beslutades att uppdra till förvaltningsledning att i samband med delårsboksutlet i augusti särskilt redovisa en prognos vad gäller kostnadsutvecklingen inom individ- och familjeomsorgen och den sociala barn –och ungdomsvården. Vid delårsboksutlet per augusti beslutades om en rad åtgärder för att minska kostnaderna.
- Helårsprognos i delårsboksutlet -8,0 mnkr. För år 2016 redovisas ett positivt resultat motsvarande +10,3 mnkr

Noteringar förda vid träff med socialnämndens arbetsutskott 23 mars 2017

Prognossäkerhet: 6 mkr av 2016 års resultat beror på felperiodiserade intäkter 2015 som har tillförts 2016. Ordinarie ekonom har varit föräldraledig under året.

Gynnande ej verkställda beslut ska delges revisorerna.

Verksamhet avseende nyanlända och ensamkommande flyktingbarn. Kraftigt minskat mottagande, lägre ersättningsbelopp. Kommer att bli problem ekonomiskt under 2018.

Vilhelmina har höga kostnader för placeringar jämfört med liknande kommuner. Brist på familjehem i Vilhelmina vilket innebär dyra lösningar på annan ort. Samordning mellan skola och socialtjänsten behöver förbättras.

Förkortad arbetstid, kort diskussion om erfarenheter efter de första veckorna.

Kompetenstrappa, löneutveckling från nyanställning och 7 år framåt.

Ersättningar från försäkringskassan gällande LSS är svåra att budgetera och planera för.

Strandbacka, en avdelning har avvecklats.

Nämnden efterfrågar ett längre planeringsperspektiv i den kommunala budgetprocessen. Saknar transparens i den övergripande dialogen.

Miljö- och byggnadsnämnden

Fullmäktiges uppdrag till miljö- och byggnadsnämnden kommer framför allt till uttryck i reglemente samt budget- och strategiplan 2016-2019. Under 2016 har nämnden genomfört 6 sammanträden.

Granskningsiakttagelser

- **Verksamhet**
 - Granskningen av nämndens protokoll visar att nämndens styrning kommit till uttryck genom bl.a. godkänt förslag till budget, upprättat delårsbokslut samt planer och föreskrifter inom nämndens verksamhetsområde.
 - Nämnden har redovisat en uppföljning av målen i verksamhetsberättelsen för 2016. Det är dock svårt att få en uppfattning om hur stor del av nämndens mål som uppfylls då det saknas kommentarer och resultat för vissa av målen.
- **Ekonomi**
 - Prognosen per augusti uppgick till +0,5 mnkr.
 - Nämnden redovisar för 2016 ett positivt resultat jämfört med budget: +1,0 mnkr

Fullmäktigebereidning – Kultur och fritid

Uppdrag:

Syftet med beredning är att se över omfattning och kostnad för fritids- och kultursektorn inom Villhelmina kommun.

Beredningen ska utreda konsekvenserna av att halvera kommunens kostnad inom dessa verksamheter och ska på ett lämpligt sätt samråda med berörda organisationer och företrädare för dem som berörs.

Beredningens uppdrag innefattar även utarbetande av förslag till reviderade/nya former och regler för hur kommunens stöd och fritidssektorn ska fördelas.

Arbetet ska vara klart 2016-04-01. Fullmäktige beslutade 2016-04-18 att ändra tidsplanen till 2016-10-17.

Beredningens arbete under 2016:

Information till fullmäktige 14 december 2015

Kartläggning av verksamheten har genomförts.

Förslag till reglemente för föreningsbidrag, lokaluthyrning samt övriga stöd till kultur och fritid m.m. inom kommunstyrelsens ansvarsområde.

Föreningsmöten har genomförts.

Beredningen har begärt förlängd utredningstid.

Utvecklingsenheten har fått diverse uppdrag som ska utredas.

Fullmäktigeberedning – Kultur och fritid forts

Förslag till riktlinjer till föreningar i Vilhelmina kommun har tagits fram.

Remisser har skickats ut och socialdemokraternas svar på remissen antas i sin helhet.

Slutbetänkande avlämnas 2016-09-02.

Fullmäktige beslut i september 2016 att anta socialdemokraternas förslag i sin helhet samt att entlediga ledamöterna i beredningen.

Bedömning:

Beredningens arbete har slutförts.

Utveckling Kittelfjäll

Uppdrag:

Kommunfullmäktige har tillsatt beredning för att ta fram beslutsunderlag för hur den framtida exploateringen av markområden med tillhörande vatten och avlopp ska planeras för de kommande åren i Kittelfjäll.

Att ta fram en lämplig etappindelning av exploateringen, kostnadsberäkna densamma och lämna förslag på finansiering samt att lämna förslag till exploateringsavtal som kan användas i det fortsatta arbetet tillsammans med exploatörerna området.

Beredningens arbete under 2014:

Redovisning av pågående och ansökta detaljplaner i området.

Kalkyl avseende trolig investeringsvolym 2015

Grundmodell för exploateringsavtal

Sammanställning över tänkta tidpunkter för detaljplaner, exploateringsavtal, grävning, anslutningspunkter etc.

Utveckla exploateringsavtalen med förslag till riskdelning mellan kommun och exploatör, insatskapital, in-teckning i fastighet, löptid, räntebelopp samt bredbandsförläggning.

Va-utredning har upprättats, projektering och planering av utbyggnad av reningsverk pågår.

Behovet av gemensamma ytor, parkeringar och skoterspår etc, bör läggas in i kommande detaljplaner.

Att beredningens arbete bör fortsätta under nästa mandatperiod.

Kittelfjäll forts

Övergripande målsättning för det fortsatta arbetet

Nödvändiga tillstånd för reningsverket ska vara klara under kvartal 4 2015 och att byggstart sker våren/sommaren 2016.

Detaljplaner på berörda områden ska färdigställas med åtföljande exploateringsavtal under kvartal 4 2015.

Tidpunkt för slutrapportering till fullmäktige skjuts upp vid flera tillfällen under 2015. Slutligen till februari 2016.

10 november 2015 beslutas att den fördjupade översiktsplanen för Kittelfjäll ska följas. Förslag till finansiering ska upprättas.

Ett förslag till slutrapport till fullmäktige i skrivelse 2017-02-11

Markanvisning och exploateringsavtal

Fördelningsnyckel VA Västa Kittelfjäll

VA-taxa anslutningsavgifter, att inte göra någon justering av anslutningsavgifterna

Skidspår, att inte göra någon omdragning av skidspår på kommunens fastighet Kittelfjäll 2:85

Att entliga ledamöterna i fullmäktigeberedningen.

Fullmäktige har behandlat beredningens slutrapport 2016-02-15 med vissa tillägg/ändringar.

Bedömning:

Beredningen har utfört och återrapporterat sitt arbete enligt fullmäktiges uppdrag.

3

Revisionell bedömning

Revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs följande revisionella bedömningar:

- Att bygg- och miljönämnden till övervägande del kan verifiera att de under år 2016 har utövat styrning och kontroll över tilldelat uppdrag. Uppföljning av verksamhetsmålen är dock bristfällig.
- Att kommunstyrelsen inte kan verifiera att styrelsen under år 2016 har utövat styrning och kontroll över sin egen verksamhet gällande verksamheten då det saknas en uppföljning av kommunstyrelsens verksamhetsmål. Styrning och kontroll utifrån uppsiktsplikten bedöms inte vara tillräcklig mot bakgrund av stora brister gällande prognossäkerheten. Kommunens resultat har förändrats med 36 mkr från den prognos som gjordes per delårsbokslutet i augusti t.o.m. det slutliga utfallet. Exkluderas den överföring som beskrivs nedan motsvarande 21 mkr uppgår förbättringen till 57 mkr. Detta motsvarar drygt 8 % av omsättningen.
- Kommunen har gjort en överföring av 2016 års resultat till 2017 motsvarande 21 mkr. Överföringen är en reglering av resultatet och det finns ingen förpliktelse eller åtagande som underlag till bokföringsposten.
- Kommunen har inte heller övergått till komponentavskrivning vilket är lagreglerat sedan 2014.

Revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs följande revisionella bedömningar:

- Att utbildningsnämnden endast delvis kan verifiera att nämnden har styrt sin verksamhet och ekonomi på ett tillräckligt sätt. Målen är inte uppfyllda eller uppföljningsbara, nämnden redovisar ett positivt resultat men brist gällande prognossäkerhet.
- Att socialnämnden endast delvis kan verifiera att nämnden under år 2016 har utövat styrning och kontroll över sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig grad. Målen är inte uppfyllda eller uppföljningsbara, nämnden redovisar ett positivt resultat men en stor brist gällande prognossäkerhet.
- Vi bedömer att fullmäktigeberedningen Kultur och fritid har utövat styrning och kontroll över sitt uppdrag. Beredningen har presenterat ett förslag till fullmäktige och uppdraget är slutfört.